

Rodičom a učiteľom

Disciplína na vyučovaní
Rodičia a ich vplyv na školu
Ako vychovať nešťastné dieťa
Motivácia k učeniu
A čo s nepozornosťou?

O DISCIPLÍNE NA VYUČOVANÍ

PRE UČITEĽA...

Udržaniu pozornosti žiakov a s ňou súvisiacej disciplíny prospieva, keď študenti cítia, že sme vo svojom odbore profesionálom a že predmet, ktorý vyučujeme, je zároveň našim koníčkom, ktorý nám prináša potešenie.

Už na začiatku školského roku uvažujeme, aké stratégie či techniky na zvládnutie problémov s disciplínou sa nám v minulosti osvedčili a následne pracujeme na ich zdokonalení. Jasne žiakom dajme najavo, kde sú naše hranice, neustupujeme z dohodnutých pravidiel kvôli strachu, že stratíme ich priazeň. Nezabúdajme na humor...

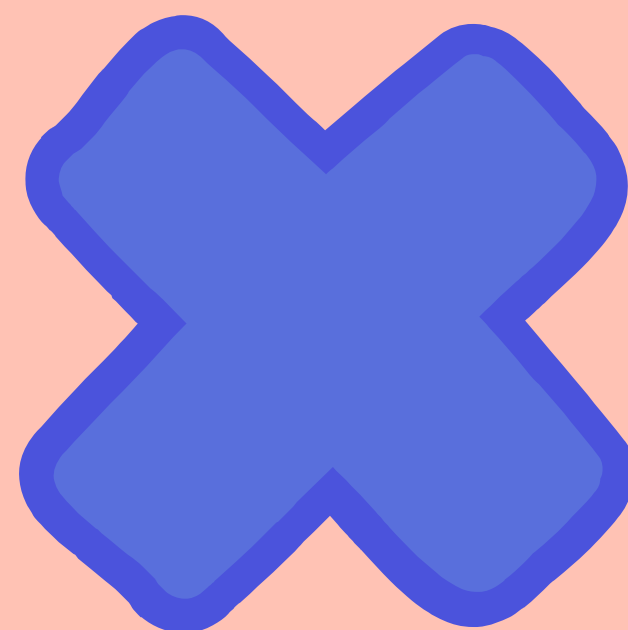
Do triedy prichádzajme v pozitívnom nastavení a taktiež si všímajme, v akej nálade sú žiaci, či nie sú unavení, frustrovaní z výsledku písomky... prejavme pochopenie pre to, ako sa cítia a zároveň jasne upozorníme na moment, od ktorého budeme očakávať ich aktívnu spoluprácu na vyučovaní bez toho, aby rušili nás alebo svoje okolie.

Nedajme sa vtiahnuť do slovných súbojov so žiakmi, netrestajme domonštratívne všetkých - dávame tým najavo, že sme si s danou situáciou neporadili a že sa cítime bezradní. Nenapomínajme všeobecne. Nepredpokadajme, ale poznajme. Neprispôsobujme sa podmienkam, ale podmienky vytvárajme. Pomáhajme žiakom nájsť význam učenia sa a hodnotu vzdelania a tvorivosti.

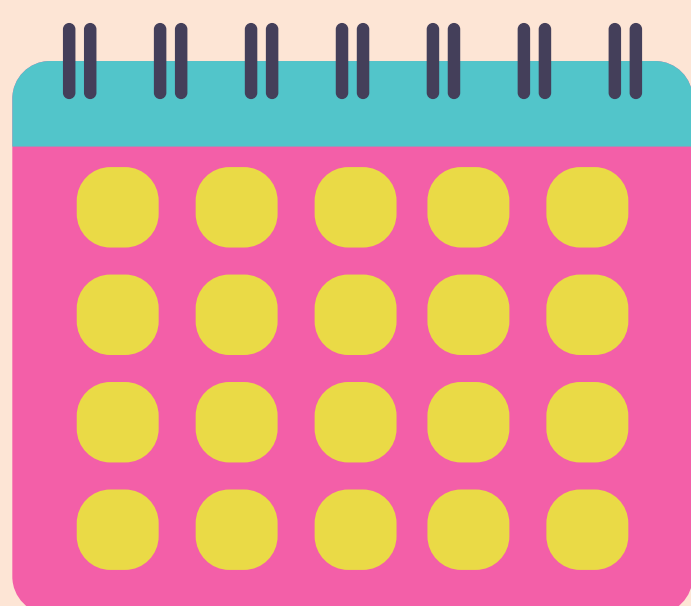
RODIČIA A ICH VPLYV NA ŠKOLU

Neospravedlňujte zlé správanie svojich detí - postaví vás to do konfrontačnej situácie voči škole a spôsobí, že deti budú bezočivé a nezvládnuteľné.

Neporovnávajte svoje dieťa s inými a nezahanbujte ho tým - táto "technika" zvyčajne vyvoláva opačnú ako žiaducu reakciu.

Nepomáhajte dieťaťu písať domáce úlohy - nepracujte zaňho - pomáhajte len vyjasňovať pochybnosti, koncepcie či myšlienkové procesy. Naučte ho zorganizovať si štúdium.

Pamätajte, že nie všetky deti preukazujú rovnaké schopnosti v rovnakom veku alebo v rovnakom poradí.

O DISCIPLÍNE NA VYUČOVANÍ

PRE RODIČA...

Ak dieťa doma neposlúcha, rodič môže použiť množstvo výchovných opatrení - o ich účelnosti a správnosti rozhoduje sám... Učiteľ v triede to má však náročnejšie.

Rodič - často v mylnej snahe "pomôcť" dieťaťu - vystúpi v úlohe pohotového obrancu. A dieťa reaguje odmietavým postojom voči učiteľovi, pretože si uvedomuje spoľahlivú ochranu rodiča.

Uvedomelá disciplína sa pre dieťa / žiaka stáva abstraktným pojmom, ak sa môže vo svojom správaní odmietajúcom výchovné pôsobenie, oprieť o vždy uznanlivý a ospravedlňujúci postoj svojho rodiča. A ak dôjde medzi učiteľom a rodičom k nedorozumeniu, dieťa zaujme také stanovisko, ktoré je preň výhodnejšie. Ťaží zo situácie...

Poznámky v žiackej knižke signalizujú, že niečo nie je v poriadku. Rodič by si mal najprv pohovoriť s dieťaťom, rozobrať s ním situáciu v triede a spoločne objasniť príčinu poznámky. Už aj dieťa v prvom či druhom ročníku by malo zrozumiteľným spôsobom vedieť doma vysvetliť, prečo dostalo poznámku.

Ak je dieťa v rodine rešpektované a zvyknuté, že ho rodičia vypočujú a zaujímajú sa o jeho život, ak si je vedomé, že vedia spravodlivo prisúdiť dôležitosť a závažnosť jeho slovám, potom by rodič nemal stáť pred problémom - ako, prečo a či vôbec má výchovne zakročiť.

Centrum pedagogicko-psychologického poradenstva a
prevencie Humenné

AKO VYCHOVAŤ NEŠŤASTNÉ DIEŤA?

NÁVOD NA DOMÁCU PRÍPRAVU...

Dieťa vychovávame benevolentne - nikdy nesmie presne vedieť, čo musí a čo nie, dovoľujeme, čo sme zakázali a zakazujeme, čo sme dovolili. Detskú izbu zaplníme hračkami. Snažíme sa vždy reagovať v afekte.

Zásadne nedodržiavame s dieťaťom žiadny denný režim, málo sa s ním rozprávame, snažíme sa mať čo najdlhší čas zapnutý televízor či mobil, čo najskôr mu kúpime počítač a dovoľíme mu sústavne ho používať a nezaujíma sa, ako si v "kyberpriestore" počína...

Po nástupe do školy: plnenie povinností považujeme za najdôležitejšiu oblasť života, príprava na vyučovanie sa stane jediným bodom popoludňajšej činnosti dieťaťa i rodiny, pri každom "neúspechu" dávame najavo naše sklamanie, zavedieme tresty, nestíhame sa s dieťaťom zahrať ani chodiť na prechádzky, očakávame vždy perfektné výkony...

MOTIVÁCIA K UČENIU

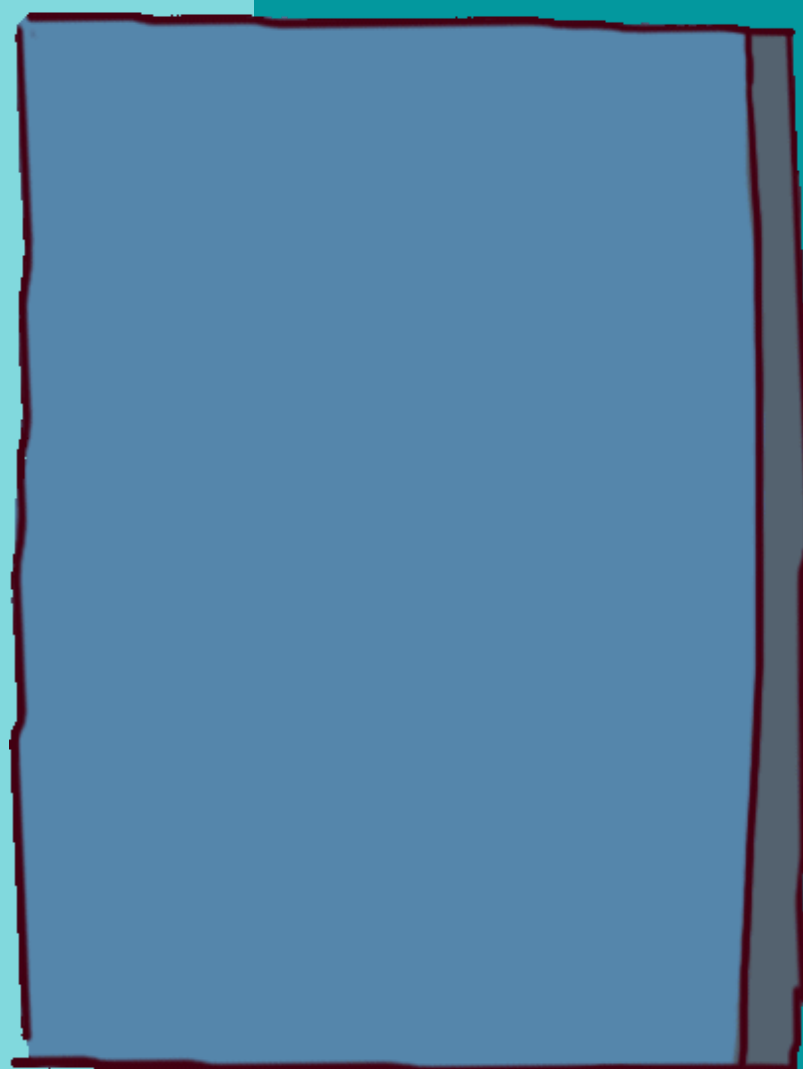

Nevyhnutným predpokladom výkonu v škole je autoregulácia a motivácia, ktorá sa predpokladá už ako súčasť hodnotových a postojevých kompetencií dieťaťa predškolského veku.

Nedostatok sebamotivácie je príčinou mnohých problémov. Ak ju chceme u dieťaťa vybudovať, učme ho očakávať úspech, poskytujme mu príležitosť ovládať svoj svet, vysvetľujme mu primeraným spôsobom hodnotu vzdelania a vytrvalého úsilia a nakoniec: naučme ho prijať a vyrovnáť sa aj s neúspechom a prekonávať ho.

Dieťa motivuje trvalo to, čo má pre neho hodnotu, osobný význam. Vnútoraná motivácia plynie z poznávacích potrieb a formuje sa cez motiváciu vonkajšiu...

ZABRÁŇME STRESU Z NEPROSPIEVANIA

Pre dieťa je dôležité, ako svoju výkonnosť v škole hodnotí a vnútorne prežíva, čo je v úzkom vzťahu k reakciám rodičov a učiteľov na jeho výkony a správanie. A práve nevhodné reakcie dieťa vháňajú do situácie trvalého napätia, strachu, ustavičnej záťaže - do stresovej situácie.

Dieťa na začiatku školskej dochádzky nevie posúdiť nároky a ani svoje možnosti týmto nárokom vyhovieť - je potrebné mu v tom pomôcť reálnymi očakávaniami a povzbudením dôvery vo vlastné schopnosti - len tak sa horšia známka môže stať akýmsi "hnacím motorom".

Pre dieťa je potrebné vytvoriť atmosféru citovej pohody a porozumenia a uvedomiť si, že príprava na školu začína už od raného detstva a nie v prvom ročníku ZŠ. V školských výkonoch sa totiž odrážajú tie skúsenosti, poznatky, sklony, návyky a schopnosti, ktoré nadobudlo počas celého obdobia pred vstupom do školy.

U dieťaťa s poruchami učenia: učiteľ volí také formy a druhy skúšania, ktoré zodpovedajú jeho schopnostiam - o nedostatkoch s ním hovorí osobitne, hodnotiť môže len to, čo stihlo vypracovať, skúša ho z dopredu vymedzenej látky, využíva okamihy radostného prekvapenia nad vlastnou prácou, čím ho motivuje k zlepšovaniu...

ZABRÁŇME STRESU Z NEPROSPIEVANIA

Dôležité je poznať, prečo žiak zlyhal: neučil sa? Otázky ho zaskočili - učebná látka nebola zdôraznená, otázky boli neobvyklé, neočakávané? Má trému, ktorá mu bráni pokojne popremýšľať a usporiadať si myšlienky? Nemá dostatočne usporiadané učivo "v hlave", nemá systém? Možno mu stačí len inak formulovaná otázka skúšajúceho...

Môže pomôcť, ak vyučujúci poskytne žiakovi / rodičovi mejl s uistením či ponukou, že sa naňho môže obrátiť v prípade potreby alebo ho navštíviť v dohodnutom termíne. Vyučujúci môže poslať žiakovi / rodičovi krátky odkaz o tom, že výborne vypracoval úlohu alebo že bol aktívny a vyše tak signál, že si všíma i pozitíva... Žiak / rodič si uvedomí, že správa od učiteľa nemusí hneď znamenať problém...

Dieťa si osvojuje postoje, ktoré prezentujú rodičia. Neproduktívnou motiváciou je vyvolávanie strachu, vyhrážky, že sa v budúcnosti neuplatní či prenášanie jeho neúspechu na učiteľov a spochybňovanie ich authority či prístupu k dieťaťu - takýto postup má následne stúpajúcu tendenciu a samotné dieťa získa nedôveru k učiteľom.

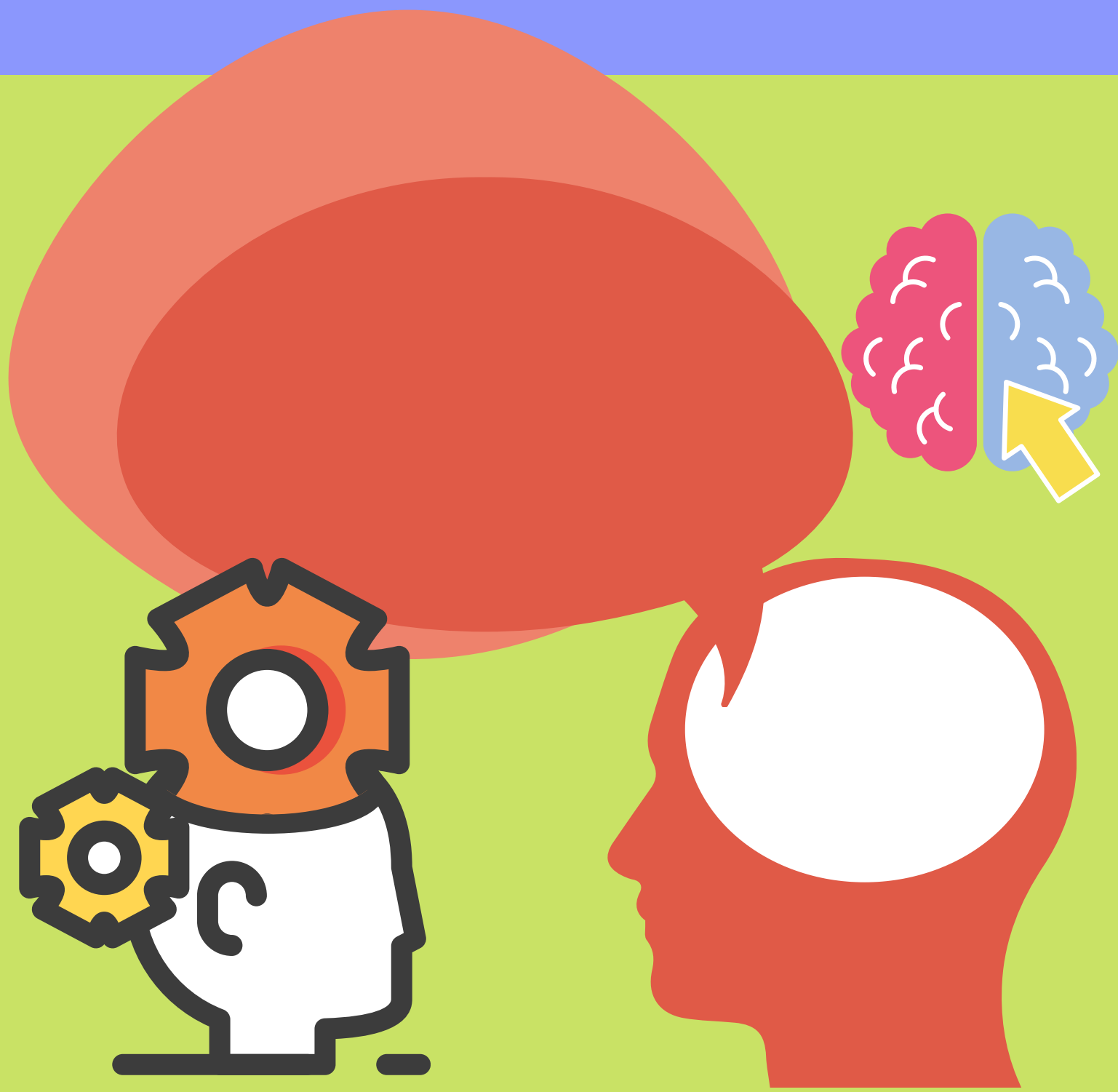
Nevyhrážajme sa dieťaťu - čím dlhšie dieťa tají zlú známku, tým viac v ňom rastie napätie a oslabuje sa jeho racionálne uvažovanie - a práve pod vplyvom silných strachových emócií môže dôjsť k jeho skratovému konaniu. Uvedomme si, že trestať dieťa za vysvedčenie znamená trestať ho aj za našu nevšímavosť k jeho školským problémom počas celého roku.

A ČO S NEPOZORNOSŤOU? 1.

Psychická únava, jednotvárnosť, nuda, psychické nasýtenie... Ide o stav nechuti, averzie až odporu žiaka k vykonávaniu istej činnosti. Proces učenia sa tak nepodporujú príjemné citové stavy a máme tu problém - dieťa, ktoré škola nezaujíma, vyhýba sa jej, nevynakladá potrebné úsilie a pracuje podvýkonovo...

Únava žiaka sa môže prejavovať nie len v nepozornosti, ale i v jej nestálosti, chybnom a pomalšom vstěpovaní do pamäti, v nepresnej reprodukcii, nedostatočnej činnosti myšlienkových procesov a v celkovom poklese pracovného výkonu.

K pedagogickému majstrovstvu patrí poznanie a rešpektovanie vývinových osobitostí žiakov v stálosti pozornosti - a to majú prváčikovia vyučovaciu hodinu rovnako dlhú ako maturanti! Najväčším nepriateľom pozornosti je monotónnosť - vo všeobecnosti preto platí, aby sme do vyučovania vnášali čo najviac obmieňania, rôznorodosti, hravosti, humoru, otázok...

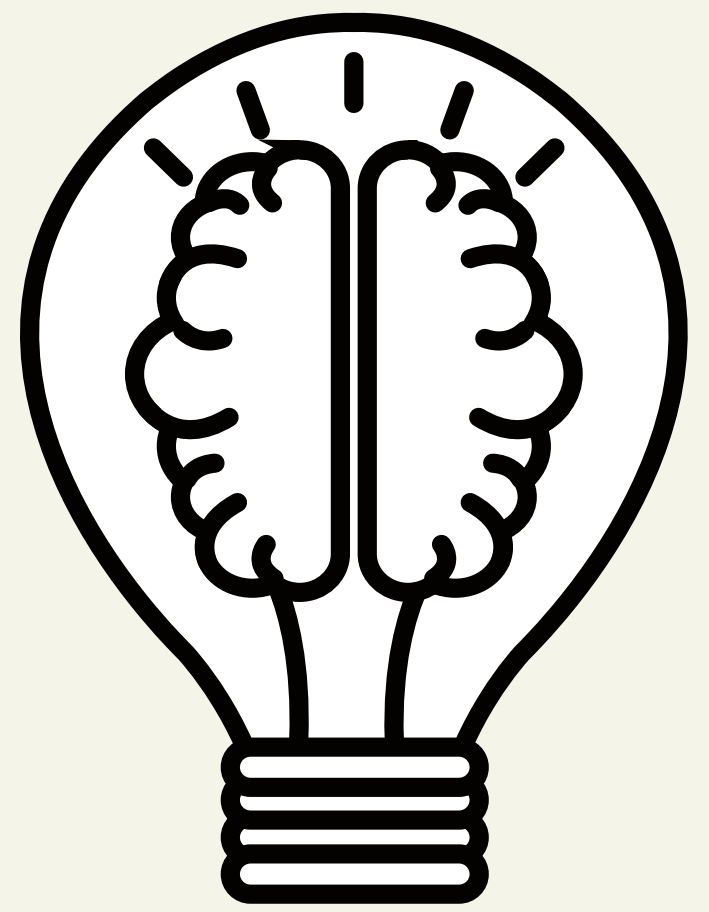
Dieťa je aktívne pod vplyvom záujmu, ktorý je silným motivačným činiteľom, ten usmerňuje jeho pozornosť. Úmyselná pozornosť vyžaduje intenzívne vôľové úsilie a to najmä v predmetoch, ktoré nie sú pre žiaka zaujímavé a nevyvolávajú v ňom spontánnu pozornosť.

A ČO S NEPOZORNOSŤOU? 2.

So žiakmi môžete nacvičovať:

- **nepretržitú koncentráciu** - sústredene pozorujú nejaký predmet a hľadajú čo najviac detailov
- **rytmickú koncentráciu** - na predmet sa pozerajú pri vdychu a pri výdychu zatvoria oči a vybavujú si v krátkosti detaily predmetu
- **čistú koncentráciu** - sústredene sa pozerajú na "čistý bod" a predstavujú si čo najpodrobnejšie predmet, ktorý pozorovali v predchádzajúcich cvičeniach
- **vnútorný videoskop** - žiaci si predstavujú viac predmetov v istej činnosti, napr. pero a zošit. Zatvoria oči a v predstavách "dávajú pero na papier a píšu"... Budujú si tak dynamickú predstavivosť a koncentráciu pozornosti.

Na začiatku vyučovania či domácej prípravy je vhodné zaradiť relaxačno-aktivačné sugescie, pri ktorých sa dieťa uvoľní, zrelaxuje, odpúta sa od problémov, útlmov a sugestívne sa aktivizuje a mobilizuje, aby sa zvýšili jeho psychické a fyzické možnosti: "...som vnímavý, energický, sústredený, uvoľnene dýcham..."